

Nr 125.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker; given Stockholms slott den 24 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

**förordning om ändrad lydelse av 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen
den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker.**

Härigenom förordnas, att 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen den 18 juni 1937 angående försäljning av rusdrycker skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

Restaurangbolags styrelse skall bestå av fem ledamöter; dock må Konungen, där det med hänsyn till omfattningen av bolags rörelse finnes påkallat, medgiva att antalet ledamöter skall vara sju eller nio. Suppleanter skola finnas till samma antal som ledamöter.

Ledamöter och suppleanter utses av stamaktieägaren och preferensaktieägarna. Den förstnämnde utser en ledamot och en suppleant mer än de sistnämnda.

Av stamaktieägaren — — — i bolaget.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1939.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

I 6 kap. förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker äro meddelade bestämmelser bl. a. om de särskilda aktiebolag (*restaurangbolag*), som systembolag äger bilda för drivande av restaurangrörelse och därmed sammanhängande verksamhet. Enligt 15 § 1 mom. skola aktierna i restaurangbolag vara dels stamaktier, dels preferensaktier; stamaktie må ej ägas av annan än systembolaget. I 4 mom. av samma paragraf stadgas, att restaurangbolags styrelse skall bestå av fem ledamöter med lika många suppleanter. Tre ledamöter och tre suppleanter utses av stamaktieägaren, två ledamöter och två suppleanter av preferensaktieägarna. Enligt 15 § 6 mom., jämfört med 11 §, äga ledamot och suppleant i restaurangbolags styrelse av bolaget åtnjuta ersättning enligt kontrollstyrelsens föreskrifter.

Rusdryckslagstiftningsrevisionen, vars betänkande med förslag till spritdrycksförordning ligger till grund för gällande lagstiftning i ämnet, anförde i sin motivering till det föreslagna stadgandet i 6 kap. 15 § 4 mom. av förordningen bl. a. följande:

Styrelsen för restaurangbolag bör enligt revisionens mening få väljas av bolagets aktieägare. För att dock åtminstone indirekt säkerställa det allmännas inflytande över bolagets ledning anser revisionen lämpligt, att majoriteten av styrelsen utses av stamaktiernas ägare, d. v. s. systembolaget genom dess styrelse. Härvid förutsätter revisionen, att nödig hänsyn fästes vid behovet av affärsmässig sakkunskap hos restaurangbolagets styrelseledamöter. Revisionen föreslår, att antalet styrelseledamöter i restaurangbolag skall bestämmas till fem, av vilka stamaktiernas ägare utser tre och preferensaktieägarna två. Likaså skall av stamaktiernas ägare utses tre suppleanter och av preferensaktieägarna två.

I *propositionen nr 242 till 1937 års riksdag* med förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker avfattades förevarande författningsrum i enlighet med revisionens förslag, och riksdagen antog förslaget härutinnan oförändrat. Några särskilda uttalanden rörande motiveringen i denna del gjordes icke vare sig i propositionen eller i bevillningsutskottets betänkande (nr 28).

I en den 28 januari 1939 till Kungl. Maj:t ingiven skrift har *Stockholmsdistriktets allmänna restaurangaktiebolag* hemställt om viss ändring i 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen angående försäljning av rusdrycker. Bolaget har anfört bl. a. följande:

Med hänsyn till de förhållanden, som rådde, då rusdryckslagstiftningsrevisionens förslag utarbetades och då förordningen antogs av riksdagen, fanns ingen anledning att göra erinran mot det sålunda fastställda antalet styrelseledamöter. Sedermera har emellertid en väsentlig utvidgning av restaurangbolagens verksamhetsområden ägt rum, framförallt därigenom att till restaurangbolagen överförts ett betydande antal direkt av systembolagen drivna restauranger, belägna på olika orter.

Stockholms allmänna restaurangaktiebolag ändrade i samband med den organisatoriska omläggningen av den systembolagsdrivna restaurangverksamheten sin firma till Stockholmsdistriktets allmänna restaurangaktiebolag; jämväl systembolagen i Eskilstuna, Västerås, Uppsala och Gävle inträdde som delägare däri. Härvid måste plats i styrelsen beredas ej blott för representanter från Stockholms stad och län utan jämväl för representanter från de nyss nämnda fyra systembolagen. Ehuru med vissa svårigheter kunde detta ske inom lagens föreskrifter om antalet styrelsemedlemmar.

Sedermera har emellertid en ytterligare utvidgning av bolagets verksamhetsområde ägt rum, så att detsamma numera jämväl omfattar den restaurangverksamhet, som tidigare bedrivits av sex norrländska systembolag. Behov har i samband härmed uppkommit att bereda plats i styrelsen för representanter för åtminstone några av dessa bolag. Det måste nämligen anses vara av väsentlig betydelse för ett restaurangbolag att stå i en nära kontakt med personer på de olika orterna, och denna kontakt förmedlas otvivelaktigt bäst, om representanter för systembolagen å dessa orter kunna beredas plats i styrelsen. Under alla förhållanden måste minst det nuvarande antalet platser inom styrelsen, 3 ledamöter och 3 suppleanter, bibehållas för Aktiebolaget Stockholmssystemet *dels* på grund av omfattningen av den inom dess område bedrivna verksamheten (för närvarande cirka 75 procent av hela omsättningen), *dels* för att tillräckligt antal styrelsemedlemmar skola vara lätt tillgängliga för det löpande arbetet. Återstående antal platser, 2 ledamöter och 2 suppleanter, är icke tillräckligt för att åstadkomma en rimlig representation för övriga intresserade systembolag.

Enligt bolagets mening borde den önskade författningsändringen ske i form av ett tillägg till 6 kap. 15 § 4 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen, innefattande rätt för kontrollstyrelsen att, därest restaurangbolags verksamhetsområde bleve av sådan omfattning, att antalet styrelseledamöter och suppleanter behövde ökas utöver fem, medgiva ökning av antalet till högst nio. Kontrollstyrelsen skulle därvid jämväl meddela föreskrift om stamaktieägarnas och preferensaktieägarnas befogenhet vid val av styrelse.

Kontrollstyrelsen, som efter remiss yttrat sig över framställningen, har anfört, att den ifrågasatta författningsändringen torde komma att få betydelse huvudsakligen för restaurangbolagen i Stockholm, Göteborg och Linköping. Då emellertid för dessa bolag det föreslagna stadgandet vore av värde ur organisatorisk synpunkt och då intet funnes att erinra mot stadgandets avfattning, tillstyrkte kontrollstyrelsen, att författningsändringen komme till stånd.

Vad till stöd för framställningen åberopats synes giva vid handen, att den för samtliga restaurangbolag gällande begränsningen av antalet ledamöter och suppleanter i styrelsen till fem i undantagsfall kan vara väl snäv. Jag anser mig därför böra tillstyrka sådant tillägg till ifrågavarande stadgande, att möjlighet beredes att utöka berörda antal till sju eller nio, där det med hänsyn till omfattningen av bolags rörelse finnes påkallat. Avgörandet torde i dessa fall böra tillkomma Kungl. Maj:t. Även i bolag med utökad styrelse synes stamaktieägaren böra få utse en ledamot och en suppleant mer än preferensaktieägarna.

Föredraganden hemställer härefter, att ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändrad lydelse av 6 kap. 15 § 4 mom. förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdna hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Fritz af Petersens.